Relíquia d'un passat incòmode

Els responsables del castell de Sant Ferran presenten un monòlit trobat en un fossar que recorda l'ocupació militar de Figueres de l'exèrcit franquista
Els historiadors en destaquen el valor testimonial

Els historiadors Xavier Hernández i Joan Manuel Alfaro, conservador del Castell, amb el president del consorci de Sant Ferran, Carlos Díaz Capmany, amb el monòlit que a partir d'ara s'exposarà en una sala de la fortalesa. Foto: JOAN SABATER.

Al castell de Sant Ferran de Figueres s'ha localitzat un monòlit que commemora el final de la Guerra Civil a la ciutat, i de fet, la victòria de l'exèrcit franquista. La roca era en un racó, al costat d'una porta que comunica el fossar de la fortalesa amb un altre de més petit, prop de la plataforma de Santa Tecla. Està esculpit de forma rudimentària, cosa que fa pensar que no el va fer un professional, i té la inscripció "A la memoria de los caídos de la V División Navarra que ocupó esta plaza el dia 10-2-1939".

Els historiadors Xavier Hernández i Joan Manuel Alfaro, conservador de la fortalesa, van destacar ahir el "valor testimonial" de la troballa ja que és l'únic monument que es conserva de l'acabament de la Guerra Civil a Figueres. "Els monuments vindrien després, però del moment del conflicte fins ara només es coneixia el de la quarta divisió de Navarra, que és a Portbou", justificaven els historiadors.

Segons va explicar l'historiador Joan Manuel Alfaro, la curiositat de la troballa és que es desconeix qui la va encarregar i sobretot que la inscripció no correspon a la data en què l'exèrcit franquista va ocupar Figueres. "Va ser el dia 9 i no pas el 10, durant anys es va celebrar aquesta data", deia el president del consorci. Tant per a Alfaro com per a Hernández, això podria ser un error, i explicaria que no hi hagi cap signe que hagi estat mai col·locada com a monument. L'altra opció és que el monòlit s'esculpís a posteriori.

La presentació va anar acompanyada de la lectura per part del president del consorci de Sant Ferran, Carlos Díaz Capmany, d'un fragment de les memòries del seu pare, que va lluitar amb l'exèrcit de Franco i que va ser a Figueres aquell 9 de febrer. Els responsables del castell van destacar, i molt, el valor històric del monòlit i que la troballa és fruit del conveni de la Fundació Fortaleses Catalanes i el Consorci del Castell de Sant Ferran –en què hi ha representats, a més dels militars, l'Ajuntament i la Generalitat; de fet, ahir hi havia un regidor del govern municipal– per potenciar l'ús de la fortalesa i per fomentar la investigació. Però també en un to més informal, alguns dels assistents –la majoria militars o exmilitars– també van fer referència a la llunyania en el temps d'una Guerra Civil que "forma part del segle passat" i que ja no fereix sensibilitats, deien, per concloure que, al cap i a la fi, la història és la història, i prou.

Potser aquesta va ser la seva manera de passar de puntetes pel fet que el monòlit localitzat, especialment per la inscripció que s'hi pot llegir, forma part dels monuments que l'exèrcit franquista feia per commemorar la seva victòria sobre els republicans. Una victòria que va anar acompanyada d'uns bombardejos que van suposar que la capital de l'Alt Empordà es conegui amb el sobrenom de Gernika catalana, com l'historiador Enric Pujol ha recollit amb testimonis vius de figuerencs que els van viure. Potser la Guerra Civil no és un conflicte tan llunyà i la troballa forma part d'un passat massa incòmode de valorar. Ara la relíquia serà exposada al castell, a la mateixa sala, per exemple, que el document escrit en francès que va fer el govern republicà per treure del país algunes

obres d'art del Museu del Prado que s'havien amagat al castell.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 19-12-2014 Pàgina 68

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/805990-reliquia-dun-passat-incomode.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mes&utm_source=rss&utm_medium=mes&utm_campaign=rss